

שנה טובה ומבורכת

СЛУШАЯ ЗВУКИ ШОФАРА

יום תרועה וזיכרון

חברים יקרים!

לפתחנו עומד אחד החגים המרכזיים של עם ישראל. בלשון חכמים הוא נקרא – ראש השנה, בלשון התורה – יום תרועה וזיכרון ובלשון התפילה – **יום הזיכרון**. תודעת הפרט והכלל מורכבת מזיכרון העבר, מתכנון העתיד ומן ההווה המגשר ביניהם. תקיעת השופר הינה מרגעי ההתעלות של חג זה. צליליו חודרים ללב ולנשמה. התקיעה הפשוטה הקודמת לתרועה ולשברים מבטאת את ההמשכיות, את הרצף, את **הזיכרון**.

אכן עבור רובנו יום זה הינו גם יום הזיכרון! השופר הקורא לנו להתעורר ולזכור את חיי אבותינו בערים ובעיירות שמהן הגיעו. לזכור את שעבר עליהם לפני 70 שנה אך יחד עם זאת קולות השופר – ה"תקיעה" הממושכת, ה"שברים" וה"תרועה", מצווים לנו את המשכיות החיים. בצל **זיכרון העבר**.

שנזכה כולנו ל**שנה טובה**, שנת בריאות ושלום,
 שנת שמחות והתגשמות החלומות,
 שנת זיכרון העבר ובניית העתיד.

Дорогие земляки!

Мы находимся накануне одного из главных праздников еврейского народа. Наши мудрецы называли его *Рош ха-шана* – Новый год, в Пятикнижии он называется Днем памяти и трубных звуков, а в молитвах он именуется *Йом ха-Зикарон* – Днем памяти. Индивидуальное и общественное сознание складывается из **памяти** о прошлом, планов на будущее и из настоящего – связующего звена между ними. Одним из моментов воодушевления в этот праздник является трубление в рог – *шофар*. Трубные звуки проникают в сердце и в душу еврея. Именно самый простой длительный звук трубления – *ткиа*, предшествующий ликующему *труа* и прерывистому *шварим*, олицетворяет непрерывность **памяти**.

Для большинства из нас *Рош ха-шана* в самом деле является днем памяти! *Шофар* призывает нас вспомнить жизнь наших предков в городах и местечках, о том, как и они слушали звуки *шофара*, вспомнить о том, что выпало на их долю 70 лет тому назад. Вместе с тем звуки *шофара* – *ткиа*, *шварим* и ликующий *труа* наказывают нас продолжать жизнь.

Пусть наступающий 5772 год будет для нас годом здоровья, благополучия и мира, годом радости и осуществления надежд!

י"ר
 אליהו ולק

סגן י"ר
 זאב גולדשמידט

גזבר
 אליהו היימן

חברי ההנהלה

דביר דב

גורדין יעקב

גמזו בתיא

גרינמן אריה

ד"ר א. ולדשטיין

ליוס יאיר

מורין דוד

עו"ד נטרביץ' לב

פלינר לייבה

קריסין יעקב

ריבק מרק

רפפורט מרים

מנהלת משרד

אלה ברקן

Азкара памяти жертв ШОА в Латвии и Эстонии

состоится в институте Яд ва-Шем
 Во вторник 6 декабря 2011 г. в 17:00

Заинтересованных в доставке автобусом
 из Тель-Авива, Хайфы и Беэр-Шевы
 просим записаться в офисе по тел. 03-6093476
 или по электронной почте latest@bezeqint.net

עצרת הזיכרון המרכזית של האיגוד תתקיים השנה

במוסד "יד ושם" בירושלים
 ביום ג' 6 בדצמבר 2011 בשעה 17:00

האיגוד יארגן הסעות מתל אביב, חיפה ובאר שבע.
 כל המעוניין בהסעה יודיע על כך למשרד בטלפון
 03-6093476 או בדוא"ל latest@bezeqint.net

КОРНИ И ПАМЯТЬ-2011

"שורשים וזיכרון" 2011

Впервые поездку по программе «Корни и память» наше Объединение провело летом 2001 года, когда в Риге проходила Третья Всемирная встреча евреев – выходцев из Латвии. С тех было организовано еще 6 таких поездок. Интерес к этой программе растет, и многие обращаются с вопросом: «Когда будет следующая поездка?»

В этом году поездка была приурочена к Шестой Всемирной встрече. В группе было более 30 человек, в большинстве – уроженцы Израиля. И вот, после нескольких месяцев интенсивной подготовки, 29 июня группа прилетела в Ригу. Спустя несколько часов мы уже вышли на экскурсию по Старой Риге в сопровождении нашего гида Якова Луфта. Мы побывали в недавно отремонтированной синагоге – единственной сохранившейся после войны.

В последующие дни мы провели траурные церемонии в местах уничтожения евреев в Румбуле и Бикерниеки. В недавно открытом музее Рижского гетто многие нашли в списке на стене Памяти имена своих погибших родных.

סיור "שורשים וזיכרון" הראשון מטעם איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה אורגן לקראת המפגש העולמי השלישי של יהודי לטביה בקיץ 2001. מאז ארגנו עוד שישה סיורים, ביניהם הנסיעה בשנת 2004 שגם אז התקיים מפגש עולמי.

ההתעניינות בשורשים גדלה ופנו אלינו רבים מחברי האיגוד בשאלה: "מתי יוצא הסיור הבא?" בעצרת השנתית בדצמבר 2010 כבר נרשמו חברים לנסיעה בקיץ, התאריכים פורסמו בעלון "אצלנו", בדואר אלקטרוני ובשיחות טלפון. סה"כ נרשמו מעל 30 איש, חלקם הגדול - ילידי הארץ שהוריהם עלו מלטביה. תכנון 8 ימי הסיור על פרטיהם דרש עבודת הכנה מאומצת וכללה תיאום ביקורים באתרים שונים, תיאום לו"ז שלנו עם תוכנית המפגש העולמי (Reunion) השישי ועם הועידה המדעית "יהודים בעולם המשתנה". כמו כן דאגנו להכין סרטים לזרים, נוסחי תפילות וסדר אזכרות ומילות של שירים. הכנו לכל משתתף תיק ובו חומר על הסיור ועל העיר, תג אישי, דגלוני ישראל ואף מילון לטבי קצר.

לבסוף הגיע היום המיוחל ובבוקרו של ה-29 ביוני 2011 נחתנו בריגה. לאחר מנוחה קצרה יצאנו בשעות אחה"צ לסיור בעיר העתיקה בהדרכתו של מדריך הטויל יעקב לופט. ביקרנו בבית הכנסת היחיד שנותר בעיר לאחר השואה, אשר שופץ לפני שנתיים.

4 июля, в день Катастрофы латвийского еврейства, наша группа приняла участие в Марше Живых, организованном обществом «Шамир», и в официальной церемонии у руин Хоральной синагоги на ул. Гоголя. Каждый из нас держал израильский флажок, а над группой развевалось большое бело-голубое знамя.

Авива Бравер (Нибург) впервые увидела фото своей семьи при посещении архива. אביבה ברוור (ניבורג) רואה לראשונה את צילומי משפחתה בביקורנו בארכיון.

Среди выступивших был и председатель Объединения Эли Валк. Поверенный в делах Израиля Нафтали Тамир, принявший нас в своей резиденции, рассказал о развитии отношений между Латвией и Израилем. На встрече присутствовал министр туризма Стас Мисежников, находившийся с визитом в Риге.

Накануне, 3 июля, члены группы разъехались по городкам, знакомым им по рассказам родителей. Они побывали в Кулдиге, Лиенае, Яунелгаве, Даугавпилсе, Резекне и Дагде. Те, кто согласно нашему совету подготовились и нашли адреса, смогли найти дома, в которых жили их родные. Особенно результативными были посещения Даугавпилса и Резекне, благодаря местным евреям Иосифу Рочко и Рашели Кукле.

Мы благодарны также г-же Рите Богдановой из Государственного исторического архива, которая рассказала о возможностях поиска корней и получения документов в архиве.

Чисто туристская часть поездки включала знакомство с памятниками архитектуры Риги, экскурсии в замок в Рундале, в Сигулду и поездку на Рижское взморье. Запомнились интересные лекции проходившей в эти дни научной конференции, в особенности отрывки из фильма «Эхо Румбулы», который готовит еврей рижского происхождения из Чикаго Митчел Либер.

Авива Валк, Рамат ха-Шарон

בהמשך השבוע ביקרנו באתרי ההשמדה Rumbula ו-Bikernieki וערכנו במקום טכסי זיכרון. לביקור במוזיאון הגטו שברייגה הייתה משמעות גדולה, רבים התרגשו מאוד למצוא את שמות קרוביהם שנספו ברשימות אשר מוצגות על הקיר בחצר המוזיאון.

השתתפנו בטכס הממלכתי המתקיים ב-4 ביולי מידי שנה מאז 1993, המציין את יום השואה של יהודי לטביה, ונערך ליד שרידי בית הכנסת הגדול שנשרף ב-4 ביולי 1941 ובו כ-300 יהודים שנדחסו אליו ע"י השוטרים הלטביים. בין הנואמים היה גם יושב ראש האיגוד אלי ולק, אשר נשא את דבריו בלטביה. לפני כן השתתפנו במצעד החיים שאורגן ע"י אגודת "שמיר" זו השנה השנייה. לכל הטכסים והאירועים הגענו עם דגלונים קטנים שכל אחד אחז ועם דגל ישראל גדול שהתנוסס מעל הקבוצה. הביקור בבית השגריר הישראלי היה מרגש מאד, עודכנו בנושא הקשרים שבין ישראל ולטביה מפי הממונה על השגרירות, הדיפלומט הוותיק מר נפתלי תמיר. בקבלת פנים זו נפגשנו גם עם שר התיירות מר סטאס מיס'ניקוב שביקר באותה עת בריגה.

פן אישי יותר של הסיור חווינו ביום א' 3 ביולי, שבו יצאו החברים לעיירות המוצא של הוריהם: Libau (Liepāja), Kuldīga (Goldingen), Jaunjelgava, Daugavpils (Dvinsk), Rēzekne, Dagda. ביקשנו מחברי הקבוצה להכין "שיעורי בית" טרם נסיעתם ז.א. לברר פרטים על עברה של משפחתם, כגון: כתובות, שמות וכדומה. כך הצליחה בקלות לאורה סלובס לאתר בקנקנה את בית אמה. ובמוזיאון המקומי ציידו אותה בפרטים רבים אודות המשפחה.

על הדרכים לחיפוש שורשים ולחקר המשפחה למדנו בביקור בארכיון הממלכתי מפי האחראית על התחום היהודי גב' ריטה בוגדנוב. החלק הקל

יותר מבחינה נפשית כלל סיור ברובע שבו ביניינים רבים בסגנון Art Nouveau (Jugendstil), ביקורים בארמון Rundale, Sigulda ובעיירת הקיט Jūrmala. כן זכרו לכולנו גם המפגשים עם יהודי לטביה וארה"ב, ההרצאות במסגרת הוועידה המדעית ובמיוחד הקרנת קטעים מהסרט "הדי רומבולה" אותו מפיק Mitchell Lieber משיקגו – נצר למשפחה ריגאית.

אנו מקווים שמשותפי הסיור ימליצו לחבריהם – יוצאי לטביה ולצאצאיהם להצטרף לאיגוד ולצאת בשנה הבאה לסיור דומה.

אביבה ולק, רמת השרון

ВСТРЕЧА В РИГЕ – 450 И 70

В конце июня – начале июля 2011 г. в Латвии состоялась Шестая Всемирная встреча выходцев из этой страны. К этому съезду была приурочена и 8-ая Международная конференция "Евреи в меняющемся мире". Выступая на открытии этих мероприятий, приуроченных к 450-летию еврейской общины Латвии и 70-летию начала Холокоста в Латвии, я изложил основные проблемы, решению которых следует посвятить общие усилия выходцев из Латвии.

Памятный знак, установленный на месте первого еврейского кладбища в Риге.

לוח זיכרון במקום שבו היה בית העלמין הראשון בריגה.

В частности я сказал: "450 лет – это большой период истории даже для такого народа, как евреи, история которого насчитывает 3 тысячи лет. История евреев Латвии знала много разных вех, но не было периода более мрачного и ужасного, чем начавшийся 70 лет назад Холокост. Эта кровавая страница никогда не будет нами забыта. На этой земле были уничтожены 74 тысяч евреев Латвии и несколько десятков тысяч евреев других стран. Нам следует разработать программу сохранения памятников еврейской жизни и мы рассчитываем на помощь в этом Латвийского государства на всех уровнях – как в Риге, так и на местах. Мы говорим о прошлом. Но наш интерес шире. Мы должны жить сегодняшним днем. Мы, израильтяне, выходцы из Латвии и их потомки, высоко ценим усилия, которые прилагает Совет еврейских общин Латвии для увековечения памяти жертв Холокоста, а также для поддержания и развития еврейской жизни на этой земле. Мы, выбравшие для себя жизнь в еврейском государстве, рады тому, что и здесь, в Риге, еврейская жизнь бьет ключом. Сегодняшняя встреча яркий пример тому. На ней мы обсудим и актуальные проблемы. Среди них – возвращение еврейской общине принадлежавшей ей недвижимости [...]"

יהודים בלטביה – 450 שנה ו-70 שנה

בסוף יוני – תחילת יולי השנה התקיים בלטביה המפגש העולמי השישי של יהודים יוצאי ארץ זו. באתם הימים התקיימה בריגה גם הוועידה המדעית "יהודים בעולם המשתנה". שני האירועים ציינו 450 שנה לראשית התיישבות היהודים בלטביה ו-70 שנה לתחילת השואה במדינה זו. בשניהם השתתפה המשלחת מישראל. בנאומו במושב הפתיחה ציינתי בין השאר:

"בתולדות הקהילה היהודית בלטביה היו תקופות שונות, אך השואה הינה הדף השחור והאיום ביותר, אל לנו לשכוח אותה. כ-74 אלף יהודי לטביה ועשרות אלפים יהודים אחרים נרצחו ברץ זו. עלינו לעבד תוכנית לשימור אתרים הקשורים בחיי היהודים כאן. אנו מצפים לסיוע בנושא חשוב זה הן מן הממשלה הלטבית והן מן העיריות כאחד.

אנו מדברים על העבר, אך עניינינו גם בהווה. אנו, בישראל, מעריכים את המאמצים של מועצת קהילות יהודיות של לטביה להנצחת זכר הקורבנות ולפיתוח חיים יהודיים במדינה. אנו, אשר בחרנו לחיות במדינה היהודית, שמחים לראות חיי קהילה תוססים כאן והמפגש הנוכחי הוא דוגמה לכך.

נדון במפגש זה, בין היתר, בדרכי המאבק להחזרת הרכוש שהיה שייך לקהילות יהודיות בלטביה או לחלופין קבלת פיצוי הולם עבורו.

התאספנו כאן ע"מ להצהיר פעם נוספת – לידידינו ולאוויבנו – אנו חיים, אנו זוכרים ונזכור! אמנם פזורים אנו ברחבי העולם, מאוחדים בנחישותנו ללמוד, לשמור ולזכור מורשת אבות."

לידרים האמריקאית ג'ורג' שוואב (שמאל) ודוד זילברמן באתר הנצחה ב-Bikernieki

החוקר והמורה למדעי המדינה, אשר עמד בראש

המשלחת האמריקאית ל'ורג' שוואב (משמאל)

דוד זילברמן באתר הנצחה ב-Bikernieki

פרופסור George Schwab, אסיר גטו ליבאו ומחנות קייזרוואלד ושטוטהוף, היסטוריון ומומחה למדעי המדינה, אשר עמד בראש הקבוצה האמריקאית, יצא בנאומו נגד ניסיונות בלטביה ובלטיה להשוות בין מעשי הכובש הרוסי ובין סבל העם היהודי בשואה.

Мы собрались здесь, чтобы еще раз заявить всем – нашим друзьям и нашим недругам – мы живы, мы помним и будем помнить. Хотя мы и разбросаны по всему свету, мы едины в стремлении сохранить наследие наших отцов и память о них. Мы рассеяны, но мы едины".

Руководитель американской группы историк и политолог Джордж Шваб подчеркнул недопустимость попыток считать геноцид евреев и репрессии Советских оккупантов в Латвии явлениями одного порядка. Советская власть, сколь бы она ни была ужасной, преследовала и высылала жителей Латвии не из-за национальности, а по идеологическим соображениям: и латышей, и евреев, и русских. Евреев же в Холокосте уничтожали лишь за то, что они были евреями. **Всех, без разбора** – богатых и бедных, правых и левых.

Даже упоминание этих явлений в одном ряду для нас неприемлемо, заявил профессор Шваб, узник Лиепайского гетто, лагерей Кайзервальд и Штутхоф.

На конференции «Евреи в меняющемся мире», проводившейся уже восьмой раз, было много докладов по истории латвийского еврейства. Отдельные сессии были посвящены эпизодам этой истории в XVIII – XIX вв. и в XX веке. Для нас, израильтян, интересным был доклад члена нашего Объединения д-ра Батьи Вальдман (*Безр-Шева*) о латвийских евреях в энциклопедии «Тидхар». Список докладов приводится в интернете по адресу <http://www.lu.lv/eng/news/t/7075/>

הפשעים שביצעו הסובייטים היו על רקע אידיאולוגי – הם לא רצחו אנשים בגלל השתייכות דתית או לאומית. היהודים נרצחו בשואה על שום היותם יהודים בין אם עשירים, עניים, שמאלנים או ממתנגדיהם. אפילו אזכור שתי תופעות אילו בנשימה אחד, כאירועים היסטוריים דומים זה מקומם אותנו, - ציין פרופ' שוואב.

הוועידה המדעית "יהודים בעולם משתנה" המתקיימת בריגה זו הפעם השמינית הוצגו עבודות רבות הקשורות בתולדות הקהילה. מושבים מיוחדים הוקדשו להיסטוריה של יהודי לטביה

במאות ה-18 וה-19 ובמאה ה-20. עניין מיוחד גילינו אנו הישראלים בהרצאתה של ד"ר בתיה וולדמן (אונ' בן-גוריון, באר שבע) אשר סקרה אזכור יהודי לטביה באנציקלופדיה "תדהר". את רשימת ההרצאות ניתן למצוא באתר

<http://www.lu.lv/eng/news/t/7075/>

אלי ואלק, יושב ראש האיגוד

Эли Вальк, председатель Объединения

Нам пишут

В редакцию поступило несколько писем, авторы которых благодарят за отлично организованную поездку «Корни и Память». Так, Лиора Словес из *Рош-Пины* счастлива тем, что смогла найти дом своей матери в Резекне и тем, что в краеведческом музее ей нашли документы, связанные с ее семьей.

Нили Таль из *Гиватаим* говорит о том, что церемонии в мемориалах глубоко тронули ее душу и сожалеет лишь о том, что такая красивая страна как Латвия вызывает у нас боль и горечь.

Во всех письмах отмечают интересные и всесторонние разъяснения нашего гида Якова Луфта.

Лиора Словес у памятника евреям Резекне, установленном на кладбище в 1946 г.

ליאורה סלובס על יד האנדרטה לזכר יהודי רזקנה שהוקמה בבית העלמין ב-1946

מכתבים למערכת

שלום רב!

ברצוני להודות לאיגוד על המסע ללטביה. כבר מזמן רציתי להגיע ללטביה, להרגיש ולחפש את המקור של משפחתי. הרגשתי כי זה חסר לי מאוד.

אני שמחה שבעזרת אביבה ואלי ולק שמאוד עזרו לי מצאתי את העיירה של אימי, את הבית ואפילו כתובות של המשפחה בארכיון. אפשר להגיד שנרגעתי עכשיו. כמובן תודה גם ליעקב לופט על ההדרכה המקצועית ומרחיבת הידע. אני מרגישה שהטיול ענה על כל ציפיותי. תודה רבה!

ליאורה סלובס, ראש פינה

אני מודה למארגני הסיור המוצלח "שורשים וזיכרון" – כל הכבוד מגיע לכם. הסיורים באתרים וההסברים היו ממצים וברורים וטובים – כל הכבוד ליעקב לופט. אתרי הזיכרון וההנצחה ממש נגעו ללבי. לטביה יפיפיה וחבל שעם כל היופי היא טבולה בכאב גדול. למרות אי ההבנה שהייתה, בסה"כ נהניתי מאד.

נילי טל, גבעתיים

טיול לריגה בעקבות שורשים

יום אחד הקדשנו גם לשורשים של אימי ונסענו לוילנה. התרגשנו מול הבית שאמא נולדה וגדלה בו, נכנסנו לבית ספר תיכון שלה. שמענו סיפורי ילדות ממש בחצר ביתה וכמו כן גם עשינו סיור קצר ברובע היהודי כולל אנדרטה לגאון מוילנה והרחובות הצרים של הגיטו.

זיכרון, זעם וגאווה – כקצין בצה"ל השתתפתי במסע לפולין "עדים במדים". המסע, מרגש ומעורר רגשות של גאווה, זעם ובטחון בצבא ובמדינת ישראל. ובכל זאת, קיים מרחק בין הרגשות שם ובין הקשר לגיא הריגה בריגה. במסע השורשים לריגה, הגענו כאנשים גאים, ישראלים ועצמאים. לעמוד על אדמת רומבולה, בה נרצחו האבות והאמהות שלנו, ולהניף את דגל ישראל, דגל הנצחון על התוכנית הנאצית המחרידה, להפגין נוכחות – הנכדים של הקורבנות, זהו הנצחון!

טכסי האזכרה שבה זכינו להשתתף, העלו דמעה בזווית העין, דמעה של אושר וגאווה בהורים ובהוריהם ששרדו והביאו אותנו לחופש ולתקומה לאומית.

תיירות לשמה – ריגה – עיר אירופאית יפהפייה. לא שיערתי שהעיר, שבדמויני היתה עיר סובייטית, אפורה ומנוכרת, תתגלה כעיר תוססת, מקסימה ומסבירת פנים. מדי ערב יצאנו, אחיי ואני, לבלות במרכז העיר באחת הכיכרות, או לטייל באחד הפארקים המטופחים מיני רבים בריגה, לבלות בקניות, או סתם לטייל ברחובות המקסימים ושוקקי החיים של מרכז העיר. אחרי החוויה, אין לי ספק שזו לא הפעם האחרונה שאני מבקר בעיר...

באופן כללי אני נהנה להכיר אנשים חדשים ולשמע סיפורי חיים. הקבוצה, על אף פער הגילאים, סיפקה לנו הזדמנות מרתקת להכיר אנשים מקסימים, מלאי נסיון חיים, ערכים, ידע ובעיקר אהבה לשורשיהם בלטביה.

כשנחתנו בארץ, סיכמנו את הטיול כהנאה ומרוממת. הרבה תודה והערכה למארגני הסיור הזה, שהשקיעו מכוחם ומזמנם לארגון הסיור, להצלחתו ובעיקר, להעברת המסר החשוב: **אנחנו זוכרים, אנחנו לא סולחים ואנחנו נעביר את החוויה הזאת והמסר הזה גם לדורות הבאים.** בשבוע קצר מלא בחוויות התחלפו להן המחשבות של "איך זה הולך להיות?" ברגשות של "איך אני אצליח לספר על החוויה היוצאת דופן הזו, למי שלא היה שם איתנו?"

מקווה שהצלחת...
מקווה שהצלחת...

הרבה שנים שמענו סיפורים על הילדות של ההורים, על הזוועה הנאצית שעברו המשפחות של הסבים והסבתות והדיכוי הטוטאליטרי של השלטון הקומוניסטי עד לחירות המיוחדת בעליה לארץ ישראל. ההחלטה לנסוע ביחד עם המשפחה לטיול שורשים כבר גמלה בליבי מזמן. איכשהו בכל שנה, דחינו את הרעיון מסיבה זו או אחרת. השנה החלטנו שזהו! נוסעים!

שימון צנציפר עם אביו ואחיו באתר הנצחה ברומבולה.
(משמאל) עם אביו ואחיו באתר הנצחה ברומבולה

לטיול המאורגן של אגוד יוצאי לטביה ואסטוניה בישראל רשם אותנו אבא שלי, האמת, לא ידעתי למה לצפות? הסלט השחור? שירים של ויסוצקי? בנייני ענק מהבניה הסובייטית? אבל לאומי מתמשך?

ביום הטיסה אחזה בכולנו התרגשות רבה. כבר הרבה שנים שלא בילינו יחד כמשפחה. אנחנו, שלושת הבנים, כבר עזבנו את הבית לפני שנים והזדמנות לבילוי משפחתי נטו, לא היתה לנו. זכינו לכל כך הרבה רבדים של חוויה שאת חלקם אנסה לתאר, ולאז דווקא לפי סדר החשיבות.

שורשי המשפחה – הצלחנו להבין איפה חיה וגדלה המשפחה שלנו, גם במובן האישי וגם במובן הרחב יותר של קהילת יהודי ריגה. ההיסטוריה, האתרים והאירועים המעצבים. לראות את המקומות, לשמוע את ההסברים ולגעת בסיפורים האישיים של חברי הקבוצה.

את הסיפורים של ההורים על ילדותם יכולנו לשמוע גם בבית. אבל את התמונות המועטות בשחור ולבן החליפו מראות של הבית, של בית הספר, של גן הילדים והפארק. אלה, היו לפלטפורמה נהדרת לשמוע את סיפורי הילדות ולדמיין אותם הכי קרוב למציאות. באזכרה שערכנו מעל לקברו של סבא שלי, בבית הקברות בשמרלי, הרגשתי קרבה שלא הרגשתי קודם, לאיש שאף פעם לא הכרתי.

שמעון צנציפר, מודיעין

המפגש יתקיים באולם האיגוד

בבניין "קתדרה"

במרכז החינוכי – חוף השרון (שפיים).

כ-100 מטר דרומית למרכז הקניות שפיים

מפגש חגיגי של משתתפי הסיוור
"שורשים וזיכרון 2011" יערך

ביום שישי, 23 בספטמבר 2011,
בשעה 10:30 בבוקר

נחליף רשמים, נסתכל בתמונות ונצפה
בהקלטות ווידאו של החברים.

כל חברי הקבוצה מוזמנים להגיע
עם בני משפחה – ילדים, נכדים, אחים,
בני דודים וחברים – יוצאי לטביה.

מוזמנים כל יוצאי לטביה
המעוניינים לצאת לסיוור דומה ב-2012

Расчистка кладбища в Айзпите

В августе 2011 г. двадцать добровольцев (10 из Германии, один из Австрии и 9 человек местной молодежи) работали на восстановлении еврейского кладбища в городке Айзпите в Курляндии, на западе Латвии, где евреи начали селиться во второй половине XVII века. Группа молодежи расчистила половину территории кладбища, подняла и установила на место десятки надгробных камней. Надпись на одном из них относится к 1780 г.

Все надгробия сфотографированы, затем надписи будут расшифровывать. Работа в Айзпите проходила при поддержке Совета еврейских общин Латвии и местного самоуправления. Молодежь планирует закончить работу в Айзпите следующим летом.

На встрече в местном Доме Культуры (в бывшем здании синагоги), посвященной этому начинанию, немецкий пастор Клаус-Петер РЕКС рассказал об этом проекте, в рамках которого в предыдущие годы велись работы на кладбищах в Гостини, Ливаны, Вишки и Талсы. Кроме этой группы подобные добровольные работы на еврейских кладбищах проводит и еще одна группа, которая работала, в частности, в Тукуме. С ними работали и пять молодых израильтян.

שיקום בית העלמין באייזפוט

20 מתנדבים צעירים עסקו בתחילת אוגוסט 2011 בניקוי ושיקום בית העלמין היהודי בעיירה Aizpute (Hazepot) שבחבל קורלנד, במערב לטביה. זהו אחד מבתי העלמין העתיקים בלטביה ובו קברים מן המחצית השנייה של המאה ה-17. קבוצת המתנדבים שמנתה 10 מגרמניה 1 מאוסטריה ו-9 צעירים מקומיים ניקתה במשך עשרה ימים כמחצית משטח בית הקברות, הקימה והציבה שנית עשרות מצבות. באחת מהן מצאו כיתוב משנת 1780.

כל המצבות והכתוב בהן תועדו וסומנו במפת האתר ובהמשך ינסו לפענחן. המבצע נתמך ע"י מועצת הקהילות היהודיות של לטביה ועיריית אייזפוט. בכוונת הקבוצה לסיים את העבודה בקיץ הבא. בטכס שהתקיים בבית התרבות המקומי (בבניין בית הכנסת לשעבר) סיפר מארגן הקבוצה, הכומר הגרמני Klaus-Peter REKS על העבודות שבוצעו. בשנים קודמות הוא ארגן עבודות שיקום דומות בבתי עלמין יהודיים ב- Vishki, Gostini Livany, בלטביה פועלת לקבוצה גרמנית נוספת שניקתה, בין היתר, את בית עלמין בטוקום. עבדו שם גם 5 צעירים מישראל.

כתובת למכתבים לאיגוד: ת.ד. 23574, תל אביב 61234
כתובת הדואר האלקטרוני: latest@bezeqint.net
Электронная почта:

Нам пишут

Летом этого года я побывал с женой и детьми Ави (36 лет) и Рахелью (30 лет) в Риге, чтобы показать, где и как жили мои родители и их родные, показать места гибели 70-ти тысяч евреев Латвии. Мы побывали в Бикерниеки, Румбуле, у сгоревшей синагоги на Гоголя, в музее Рижского гетто. Были мы и на кладбище в Шмерли, где похоронены мой дед Ицхак и отец д-р Рудольф Якобсон. При посещении мемориала в Бикерниеки я обратил внимание на то, что два гранитных столба повалены (не от ветра!), а на многих столбах глубже в лесу магендавид сбит или разбит чьей-то подлой рукой. Полагаю, что у Объединения есть связь с рижской еврейской общиной и прошу передать ей эту информацию, с тем, чтобы столбы были восстановлены.

Цви Якобсон, Хайфа

מכתבים למערכת

הקיץ ביקרתי בריגה עם אשתי סימה וילדי אבי בן 36 ורחל בת 30. רציתי שהם יכירו את המקומות בהם גדלתי, את העיר בה גרו הוריי וקרוביי. רציתי שיראו את המקומות הקשורים בשואת יהודי לטביה שבה נרצחו כ-70 אלף יהודים. ביקרנו ב-Bikernieki וב-Rumbula, במוזיאון הגטו וליד שרידי בית הכנסת הגדול ברח' גוגול. היינו גם בבית העלמין בשמרלי שבו קבורים סבא שלי יצחק ואבי ד"ר רודולף יעקובסון. ביער ביקרניקי ראינו שני עמודים שהופלו והרבה עמודים אחרים בהם הושחתו ביד זדונית מגיני הדוד. אני מבקש שתמסרו מידע זה לראשי הקהילה בריגה ע"מ שהעמודים יוחזרו למקומם וישוקמו.

צבי יעקובסון, חיפה

* * *

Дорогие земляки в Объединении выходцев из Латвии и Эстонии в Израиле!

Большое спасибо за присланный Вами номер бюллетеня “Эцлейну”! Очень интересные материалы, отлично оформлено! И большая благодарность Вам за самоотверженную общественную деятельность по поддержанию памяти о наших соотечественниках, ушедших в мир иной! Бесконечно жаль Додика Гарбера, Иолу Вейнберга, Иосифа Штейнмана... Время берет свое.

Вот и я уже по своему возрасту и состоянию здоровья окончательно отошла от участия в общественных мероприятиях, но еще посилено занимаюсь литературным трудом, пользуясь компьютером. Если у ваших читателей возникнет желание ознакомиться с моими мемуарами – они размещены на этом сайте: http://lit.lib.ru/m/marxjash_r_m/

С сердечным приветом и наилучшими пожеланиями

Рута Шац-Марьяш, Рига, 14 июня 2011 г.

Новости сайта эстонских евреев EJA <http://eja.pri.ee/indexEJA.html>

- ✓ Добавлена галерея фотографий могил эстонских евреев в Эстонии, Израиле и других странах. Зарегистрировавшись, можно добавить фото и самому. Галерея находится здесь <http://eja.pri.ee/Gallery2/index.php>
- ✓ Добавлена информация в базу данных эстонских евреев <http://eja.pri.ee/allname/search.html> а также в список погибших на фронтах Второй мировой войны <http://eja.pri.ee/history/fallen%20soldiers.xls>
- ✓ В разделе «История» http://eja.pri.ee/history_ru.html найдете рассказ о Симоне Вульффе – первом еврее-юристе в России, а также дипломную работу Иосифа Каца о культурной жизни эстонских евреев в период между двумя мировыми войнами (на эстонском).
- ✓ В разделе «Мемуары / Рассказы» http://eja.pri.ee/stories_ru.html представлены рассказы Эльханана Брашинского, Федора Бакшта (от Тарту до Нарыма), Михаила Веллера (об адвокате Симе Левине).
- ✓ В разделе «Холокост» http://eja.pri.ee/holocaust_ru.html найдете полный текст статьи «Уничтожение эстонских евреев в местных тюрьмах и лагерях в 1941-1942 гг.», составленный

специальной правительственной комиссией, дневник Б. Липкина с его находками о концентрационных лагерях северо-восточной Эстонии, а также интересную работу Е. Замариной о Холокосте на территории Эстонии.

- ✓ Много новых фотографий в основной галерее. Посмотреть последние поступления можно по ссылке «Main picture gallery».

Марк Рыбак

Решение Литвы – компенсация или насмешка?

21 июня литовский парламент *Сэймас* утвердил закон о выплате еврейской общине Литвы компенсации за общинную собственность, конфискованную Советскими и нацистскими властями. Еврейская община Литвы начала добиваться компенсации в 2002 году. Законопроект, представленный на рассмотрение парламента, рассматривает компенсацию лишь за 110 объектов из 448, принадлежавших еврейским религиозным и общественным организациям в стране, где проживало 220 тысяч евреев. Правительство оценило эти объекты по своему усмотрению, но даже из этой сильно заниженной оценки евреи получают лишь около трети.

В течение 10 лет (2013-2023) специально созданный Фонд получит всего 52 млн евро. 3 млн будет выплачено жертвам катастрофы уже в 2012 году. Большинство выходцев из Литвы в Израиле восприняло этот закон как насмешку над самим понятием «компенсация». Еврейская же община в Литве, равно как и Международная еврейская организация по реституциям (WJRO), положительно оценили этот шаг, который позволил Литве войти в весьма малое число стран Европы, предусматривающих компенсацию евреям в законодательном порядке.

Как же обстоит дело в Латвии?

Проект закона о выплате подобной компенсации (в размере ок. 46 млн евро) был отклонен Сеймом еще в ноябре 2006 г. Все усилия, как местных евреев, так и WJRO, результата не дали. Специальный представитель Госдепартамента США по вопросам Холокоста Даглас Давидсон встретился в Риге в январе этого года с премьер-министром Латвии, с министром юстиции и министром иностранных дел, но никаких сдвигов не намечалось. Госсекретарь США Хиллари Клинтон после беседы с министром иностранных дел Латвии в Вашингтоне также недвусмысленно высказалась о необходимости вернуть собственность еврейской общине. Причем и Давидсон и руководители еврейской общины Латвии говорили о том, что на данном этапе, учитывая сложную экономическую ситуацию, можно ограничиться возвратом некоторых зданий, отложив выплату денежной компенсации на следующий этап. Впрочем, у визита Давидсона был и один незамедлительный результат – беспрецедентный всплеск антисемитских высказываний в прессе и на ТВ.

החלטתה של ממשלת ליטא – פיצוי או לעג?

ביום ה-21 ביוני אישר בית הנבחרים של ליטא הסאיימס, (Saeimas) חוק, לפיו ישולם לקהילה היהודית של ליטא פיצוי עבור הרכוש הציבורי והקהילתי שהוחרם ע"י השלטונות הנאציים והסובייטיים.

את הפיצוי התחילה הקהילה היהודית לדרוש בשנת 2002. החוק מתייחס ל-110 אתרים מתוך 448, שהיו שייכים לארגונים דתיים וציבוריים של 220 אלף יהודים שהתגוררו בליטא לפני מלחמת העולם השנייה. הממשלה העריכה את שווי הרכוש הזה לפי טעמה, אך גם מההערכה המזערית הזאת יקבלו היהודים רק שליש.

קרן שנוסדה במיוחד למטרה זו תקבל בפרק זמן של עשר שנים (2013-2023) סך של 52 מיליון אירו. 3 מיליון אירו מסכום זה ישולם לקרבנות השואה כבר בשנת 2012.

רוב יוצאי ליטא בישראל רואה את החוק הנ"ל כלעג לעצם המושג "פיצוי". לעומת זאת הקהילה היהודית בליטא והארגון הבינלאומי היהודי לפיצויים (WJRO) העריך בחיוב את הצעד הזה (אשר איפשר לליטא להיכלל במספר הקטן של מדינות אירופה, המביאות בחשבון שילומי פיצויים ליהודים באופן חוקי).

ומה המצב בתחום זה בלטביה?

הפרלמנט הלטבי דחה הצעת חוק לפיצוי (בהיקף של כ-46 מיליון אירו) עוד בנובמבר 2006.

הבניין של ביה"ס אורט ברח' אברנס, 2
Здание бывшей школы OPT на ул. Абренес 2

בינואר השנה נפגש בריגה דגלס דייווידסון, שליח מיוחד של מחלקת המדינה של ארה"ב בנושאי השואה, עם ראש ממשלת לטביה, עם שר המשפטים שלה ועם שר החוץ, אך לא חלה כל תזוזה בנושא. התוצאה המיידית היחידה מפגישה זו הייתה התפרצות גל אנטישמיות בעיתונים ובטלוויזיה.

Окончание со стр. 9

Наше Объединение принимает участие в борьбе за компенсацию в рамках WJRO. Эта организация, действующая в Латвии по поручению Совета еврейских общин Латвии, намерена возобновить переговоры после парламентских выборов и формирования нового правительства. Надо надеяться, что новые институты власти в этой стране поймут, что речь идет не о признании ответственности за преступления нацистского периода, а о компенсации утраченного имущества его истинным владельцам – евреям Латвии.

סוף מעמ' 9

האיגוד שלנו משתתף במאבק על הפיצויים, במסגרת הארגון WJRO, הפועל בשליחות מועצת הקהילות היהודיות של לטביה, ומתכוון לחדש את השיחות עם שלטונות לטביה לאחר הבחירות וכינון ממשלה חדשה שם. יש לקוות שהמוסדות השלטוניים החדשים של לטביה יבינו שאין מדובר בהודאה באשמה בפשעים מתקופת הנאציזם, אלא בפיצוי עבור הרכוש היהודי שהוחרם מבעליו האמיתיים – יהודי לטביה.

IN MEMORIAM

В марте 2011 г. в возрасте 97 лет скончался **Ханох Итай**, *халуц*, приехавший из Даугавпилса в 1934г. До 1947 был в кибуце Кфар-Гилад, затем участвовал в подпольном вывозе евреев из Прибалтики, а затем работал в компании «ЦИМ». В 70-е годы он помог многим *олим* – членам Объединения найти работу.

Выйдя на пенсию в 1979 он на добровольной основе работал в Объединении, в том числе был его казначеем. В 2003 году, когда он оставил этот пост, мы посадили в его честь 18 деревьев в Иерусалимских горах.

Вечная ему память.

חנוך איתי ז"ל מן הפעילים המרכזיים באיגוד

לפני מספר חודשים הלך לעולמו בגיל 97 מר **חנוך איתי** (אטינגוף), אשר היה חלק בלתי נפרד מפעילות האיגוד במשך עשרות בשנים. חנוך איתי עלה מדווינסק ב-1934, היה חבר קיבוץ כפר גלעדי עד לשנת 1947 עת גויס לארגון "הבריחה", ופעל יחד עם יוצאי לטביה אחרים להברחת עולים מברה"מ. שנים רבות עבד בחברת הספנות "צים". ב-1979 יצא לגמלאות, ומאז התמסר לפעילות באיגוד וכיהן שנים רבות כגזבר.

הודות לקשריו המרובים, הצליח לעזור לרבים מן העולים מלטביה, וסייע רבות במציאת מקומות עבודה. כמו כן טיפל בחלוקת מלגות והלוואות.

במרס 2003 סיים את עבודת ההתנדבות באיגוד. נטענו לכבודו ח"י עצים ביערות שבהרי ירושלים.

יהיה זכרו ברוך.

לוחם זכויות הניצולים

11.08.2011 скончался Ноах Флуг – председатель Центра израильских организаций лиц, переживших Катастрофу (*Мерказ ха-иргуним*). Узник лагерей смерти, в т. ч. Освенцима, он создал этот Центр более двадцати лет назад. Среди главных его достижений – выплата немецких компенсаций тем бывшим узникам, которые приехали в Израиль после 1952 г.

Флуг был одним из инициаторов создания Фонда помощи пострадавшим в период Катастрофы, оказывающего помощь больным и нуждающимся.

Наше Объединение получило от него немалую поддержку, в частности в вопросе борьбы за возврат еврейской собственности.

Да будет благословенна его память.

ב-11.8.2011 הלך לעולמו נח פלוג ז"ל – יושב ראש מרכז הארגונים של ניצולי השואה בישראל, אשר הקים את המרכז עם מספר חברים, ניצולי שואה. הוא הקדיש את כל זמנו ומרצו להשגת פיצויים הולמים לקהל הניצולים בארץ ומחוצה לה. בין הישגיו הבולטים היו: תשלום פיצויים מגרמניה למי שעלו לישראל לאחר 1952 ובעקבות מחאות שיוזם הוקמה בישראל ועדת דורנר.

כן היה בין יוזמי הרעיון להקמת הקרן לרווחת ניצולי השואה, אשר מושיטה סיוע לניצולי ונפגעי השואה וביניהם לעולים ונזקקים.

האיגוד שלנו קיבל **מנח פלוג** תמיכה ועידוד, ובין היתר עזר לנו להיות מיוצגים במוסדות המטפלים בהחזרת רכוש יהודי.

יהי זכרו ברוך.

Латвия – новый президент и новый парламент

❖ 8 июля 2011 г. принес присягу новый президент Латвии Андрис Берзиньш – бизнесмен и политический деятель. Он был избран 2 июня, когда за него проголосовали 53 депутата Сейма, а за предыдущего президента Валдиса Затлерса – 41. Берзиньш был депутатом Сейма от Партии Крестьян и Зеленых и возглавлял одну из парламентских комиссий. В 1993-2004 гг. он был президентом Юнибанка – одного из крупнейших в Латвии. Подробную информацию о новом президенте можно получить на сайте www.president.lv.

❖ За несколько дней до окончания своих полномочий президент Затлерс инициировал проведение референдума, потребовав роспуска Сейма, т. к. парламент отказался санкционировать обыск у депутата и одного из крупнейших олигархов Айнарса Шлесерса в рамках расследования дела о коррупции. На состоявшемся 23 июля референдуме более 94 % высказалось за роспуск Сейма 10-го созыва и проведение новых выборов. В референдуме приняли участие 44,7 % лиц, имевших право голоса.

❖ Выборы в сейм 11-го созыва назначены на 17 сентября. В них примут участие 13 партий и блоков – столько же, сколько на предыдущих выборах осенью 2010 г. Из них 2 новых, в т.ч. Партия Реформ Затлерса, имеющая шанс, по последним опросам, получить 17,5 % голосов. Среди основателей партии много молодых людей в возрасте до 35 лет, и для большинства это первый политический опыт. Согласно опросам общественного мнения шансы преодолеть электоральный барьер в 5% имеют пять списков, столько же, сколько на прошлых выборах. Среди 1019 кандидатов имеются 6 евреев. Это будут уже седьмые выборы после восстановления независимости. Первые состоялись в 1993 г. Так как выборы проходят в субботу, то в каждом округе, в т.ч. в посольстве Латвии в Тель-Авиве один участок будет открыт до 22 часов вместо 20, чтобы верующие евреи смогли проголосовать.

חדשות בחיים הפוליטיים בלטביה

❖ ב-8 ביוני הפרלמנט הלטבי Saeima בחר בחבר הפרלמנט ואיש העסקים Andris Berzins לנשיא השמיני של המדינה. הוא יצג בסאיימה את מפלגת האיכרים והירוקים ובשנים 1993-2004 עמד בראש אחד הבנקים החשובים בלטביה.

הנשיא הקודם Valdis Zatlers, אשר הפסיד בבחירות לנשיאות, יזם לפני תום כהונתו את פיזור הפרלמנט. מהלך זה אושר במשאל עם שהתקיים ב-23 ביולי, כאשר 94% תמכו בעריכת בחירות חדשות.

❖ הבחירות ל-Saeima תתקיימנה בשבת 17 בספטמבר וישתתפו בהן 13 רשימות בהן מפלגת הרפורמות של ז'טלרס, אשר לפי הסקרים עשויה לקבל 17.5% הקולות. קלפי אחת בכל אזור בחירה, כולל זו בתל אביב, תסגר ב-10 בערב ע"מ שיהודים דתיים יוכלו להצביע.

סה"כ ישתתפו בבחירות 13 רשימות אך רק לחמש יש סיכוי לעבור את אחוז החסימה. בין 1019 מועמדים ישנם 6 יהודים. זאת תהיה הפעם השביעית אחרי חידוש העצמאות שאזרחי לטביה בוחרים את הפרלמנט.

נשיא אסטוניה נבחר בשנית

הנשיא המכהן של אסטוניה Ilves Toomas Hendrik נבחר ב-29.8.2011 לתקופת כהונה שנייה של 5 שנים. לראשונה מאז חידוש עצמאותה של אסטוניה לא הזדקקו לסיבוב שני של בחירות מאחר ובעד אֶלוֹנס הצביעו יותר מ-2/3 חברי פרלמנט.

Президент Эстонии переизбран

Тоомас Хендрик Ильвес был переизбран 29.8.2011 на

пост президента Эстонии. Впервые в пост-советской Эстонии обошлось без второго тура голосования, поскольку за Ильвеса проголосовали более двух третей депутатов Рийгикогу. Выборы президента проходят в Эстонии каждые 5 лет.

ПОМОЩЬ НУЖДАЮЩИМСЯ

В этом году мы получили субсидии от нескольких учреждений и фондов в поддержку деятельности нашего Объединения, главным образом для увековечения памяти жертв Холокоста и о еврейской жизни в Латвии и в Эстонии. Это дало нам возможность выделить больше средств на помощь нуждающимся.

Каждый член нашего Объединения, который оказался в тяжелом финансовом положении, как вследствие низких доходов, так и из-за высоких расходов на лечение, может обратиться в Объединение за денежной поддержкой. Даже если речь идет не о вас лично, а в помощи нуждается знакомый или друг – сообщите его данные и мы вышлем ему анкету.

После праздника Суккот финансовая комиссия Объединения обсудит помощь нуждающимся – до 1000 шек. на семью.

סיוע לנזקקים

קבלנו השנה מענקים ממספר גורמים רשמיים עבור פעילות האיגוד, בעיקר בתחום ההנצחה. זה מאפשר לנו להקדיש יותר אמצעים לתמיכה בחברינו הנזקקים. כל חבר איגוד שמצבו הכלכלי קשה עקב הכנסות נמוכות או הוצאות רפואיות כבדות, מוזמן לפנות אלינו בבקשה לקבלת סיוע כספי.

גם אם מדובר לא בכך, אלא באחד ממכריכם או ידידיכם הנמנים על חברי איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה וזקוקים לעזרה – מסרו-נא לנו את הפרטים, אנו נשלח להם שאלון ולאחר חג הסוכות תערוך וועדת הכספים דיון ונוכל לסייע לנזקקים עד ל-1000 ₪ למשפחה.

ДЛЯ ПЕРЕЖИВШИХ КАТАСТРОФУ

Объединение организаций лиц, пострадавших в Шоа (*Мерказ ха-иргуним*), выпускает журнал «МИЗКАР».

Наряду со статьями о Катастрофе и увековечении памяти погибших евреев и целых общин, издание содержит много полезной информации о правах выживших и предусмотренных для них льготах.

Объединение выпустило недавно специальный сборник информационных материалов на русском языке.

Заказать сборник можно в нашем офисе.

זכויות ניצולי שואה

מזה מספר שנים יוצא לאור הביטאון "מזכר" ביוזמת מרכז הארגונים של ניצולי השואה. מתפרסמים בו חומרים מגוונים ומעניינים בנושא שואה והנצחה, מאבק כנגד הכחשת השואה ונגד האנטישמיות ועוד. גיליון יוני האחרון, מס' 30, הוקדש לתרומת ניצולי השואה בהקמתה ובביסוסה של מדינת ישראל. בכל גיליון מובא חומר רב הנוגע לזכויות הניצולים וזכויותם להטבות שונות. נציין את חשיבותו הגדולה של המדור המשפטי "חידושים ופסקי דין".

בנוסף ל"מזכר" מוציא מרכז הארגונים פרסומי מידע שונים ביניהם החוברת "זכויות ניצולי השואה בישראל", אשר יצאה גם בגרסה הרוסית. את הגיליונות האחרונים של "מזכר" וגם את חוברת המידע ניתן להזמין במשרדנו, כמו-כן הם הועלו לאינטרנט לאתר מרכז הארגונים www.survivors-holocaust.org

Исторический архив Объединения открыт
по воскресеньям с 12:00 до 15:00,
по средам с 10:00 до 13:00
Посещение в иные дни следует
согласовать по телефону 09-9596532
или по e-mail arch.shfayim@gmail.com
Архив находится в Шфаим,
(в ста метрах к югу от торгового центра)

הארכיון ההיסטורי של האיגוד פתוח לקהל
בימי א' מ-12:00 עד 15:00
ובימי ד' מ-10:00 עד 13:00.
ביקור בימים אחרים יש לתאם בטל' 09-9596532
או בדוא"ל: arch.shfayim@gmail.com
הארכיון ממוקם במתחם החינוכי בשפיים
(כ-100 מ' דרומה מן המרכז המסחרי)

לעבודה בארכיון אנו זקוקים למתנדבים. בדבר פרטים נא להתקשר לארכיון או למשרדי האיגוד

ПОСЛЕДНЯЯ ПРОСЬБА Д-РА ВАССЕРМАНА

В 1921 году д-р Герман Вассерман, активный деятель сионистского движения в Латвии, создал «Общество по развитию науки и искусства среди евреев». Д-р Вассерман был среди основателей «Гимназии Иврит», основал Еврейскую народную консерваторию, а также открыл курсы по подготовке воспитательниц детских садов на иврите.

В июне 1941 вместе с десятками деятелей сионистского движения он был выслан советскими властями на Урал. Через 6 лет ему позволили вернуться в Ригу, но в 1950 г. выслали вновь, на этот раз в Казахстан. Он умер от истощения в ссылке в 1952 г. Один из его учеников, узник Сиона Арье Медалье вспоминает, что, встретив его в Петропавловске, д-р Вассерман сказал ему: «Ты еще молодой, доберешься до Эрец-Исраэль. Постарайся, чтобы хотя бы маленькая улочка была названа моим именем. Так, хоть какая-то частичка меня добегает до Родины».

Покойный Арье Медалье пытался выполнить просьбу-завещание д-ра Вассермана, но не сумел сделать это. После нескольких неудачных попыток я обращаюсь в Объединение выходцев из Латвии и Эстонии: сделайте все, чтобы выполнить последнюю просьбу рижского сиониста.

Ицхак Эльяшив, Нагария

Выпускник рижской «Гимназии Иврит»

На общем собрании Объединения 24 июня с. г. была организована рабочая группа по увековечению памяти Германа Вассермана, в которую вместе с автором письма вошли также Давид Мурин и адв. Лев Натаревиц.

בקשתו האחרונה של הרמן ווסרמן

בלטביה העצמאית בתקופה שבין שתי מלחמות העולם (1918-1940), חיה ופעלה קהילה יהודית גדולה, שכמחציתה - כ-43 אלף – גרה בעיר הבירה ריגה.

אחד ממוסדות התרבות המפוארים הייתה הגימנסיה העברית בריגה, אשר נוסדה על ידי "האגודה לקידום האמנות והמדע היהודי" בהנהלת ד"ר הרמן ווסרמן, פעיל בתנועה הציונית בלטביה, אשר נולד ב-1874, סיים לימודי רפואה בדורפט (טרטו), אסטוניה, וב-1900 השתקע בריגה.

ד"ר ווסרמן גם ייסד את הקונסרבטוריון היהודי העממי בהנהלת החזן והמלחין שלמה רוזובסקי וגם פתח קורס שהכשיר גננות לגני ילדים בשפה העברית.

ביוני 1941 הוגלו ד"ר ווסרמן ומשפחתו על ידי הכובשים הסובייטיים לאורל. ב-1947 הורשה לחזור לריגה, אולם הוגלה שנית ב-1950. הוא נפטר ב-1952 אך התנאים האכזריים במחנות הריכוז לא שברו את רוחו.

בספר "החינוך העברי בריגה", אשר יצא בישראל בעריכת מיכל קודש ז"ל, מספר אריה מדליה ז"ל, תלמיד הגימנסיה העברית בריגה, על ד"ר הרמן ווסרמן:

"...למרות גילו המופלג, הצליח אדם זה להיות עמוד התווך של כל מאות היהודים ששהו באותו מחנה. אנו, הציונים שהוגלנו מריגה, מצאנו בו את היהודי הנהדר, סמל הציונות ... בחורף הקר של 1950 נפרדנו בעיר פטרופלובסק שבקזחסטן... בשעת פרידתנו הנרגשת... אמר לי ד"ר ווסרמן בקולו החזק ומלא הביטחון: 'לייבל, אתה עוד צעיר, על כן בטוח אני שתזכה לעלות למדינה היהודית, לישראל... ובקשה לי אליך: הייתי רוצה שבאחת הערים בישראל רחוב קטן אחד ייקרא על שמי, ובכך לו רק חלק קטן ממני, יגיע בכל זאת לארץ הקודש'..."

אריה מדליה ז"ל ניסה בשעתו למלא את בקשתו אך לא הצליח. ניסיתי גם אני- פניתי לכמה ערים, אך ללא הועיל. הנני פונה להנהלת אגודת יוצאי לטביה ואסטוניה: אנא עשו מאמץ למלא את בקשתו האחרונה של ד"ר הרמן ווסרמן ז"ל.

יצחק אלישיב, נהרייה,

בוגר הגימנסיה העברית בריגה

בעקבות פנייתו הנרגשת של מר אלישיב הוקמה קבוצת עבודה לטיפול בצוואתו של ד"ר ווסרמן. יחד איתו יפעלו בקבוצה זו ע"ד לב נטרביץ' ומר דוד מורין. כל מי שיכול לסייע לקריאת רחוב או ככר על שמו – יודיע נא למשרד האיגוד.

НОВЫЕ КНИГИ

❖ Недавно в Риге был издан английский вариант книги Давида Зильбермана о Жанисе Липке «Подобно звезде во мраке». Оригинал этого интересного сборника вышел в свет в Риге в 2005 г на латышском языке. Рассказ самого Липке о том, как он вместе с несколькими помощниками помог бежать из рижского гетто и спастись более пятидесяти евреям, дополняет подробное описание этой эпопеи, подготовленное автором много лет назад. Особенно интересными являются личные воспоминания девяти евреев из числа спасенных Липке: Хаима Смолянского, Гриши Аренсбурга, Исаака и Михаила Дризиных, Вилли Фриша, Якова Вагенхейма, Семена Островского и Исаака Крама. Вместе с помещенными в приложении документами они делают эту богато иллюстрированную книгу незаменимым источником по истории Катастрофы на территории Латвии.

Инженер Давид Зильберман более пятидесяти лет собирает материалы о Катастрофе латвийских евреев. В 1973 г. он литературно обработал и выпустил в свет в Израиле воспоминания Фриды Михельсон «Я пережила Румбулу», в 1989 г. – сборник воспоминаний узников гетто и концлагерей «И ты это видел».

Сборник можно приобрести в нашем офисе.

❖ Вышел в свет в переводе на русский язык сборник работ латвийских историков «Евреи Латвии и Советская власть 1928-1953». Латышский оригинал этой книги был опубликован годом ранее.

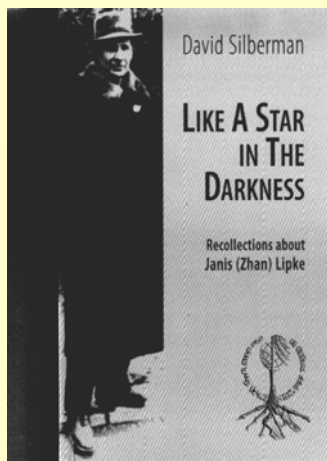
Исследования семи ведущих латвийских историков, в т. ч. профессоров Дрибина и Странги, на основании документов и статистики доказывают, что процент евреев среди тех, кто помогал установлению Советской власти в 1940-41 гг., а также их участие в карательных институтах был не более их доли в населении страны. В книге отражен также и период 1944-53 гг., когда евреи в Латвии стали жертвами антисемитской кампании.

Сборник можно заказать в нашем офисе.

ספרים חדשים

❖ בשנה שעברה יצא לאור בריגה תרגום לאנגלית של הספר "כמו כוכב באפלה" המוקדש לחסיד אומות העולם ז'ניס ליפקה, אשר יחד עם קומץ עוזריו הציל מעל 50 יהודים בימי השואה. הנוסח הלטיבי של הספר התפרסם ב-2005. זילברמן מביא בספרו את סיפור המעשה מפי ליפקה עצמו ובנוסף מתאר בפרוטרוט את סאגת ההצלה. מעניינים במיוחד הם סיפוריהם האישיים של תשעה ניצולים ביניהם חיים סמולינסקי, הירש ארנסברג, יצחק ומיכאל דריזין, ד"ר

ווילי פריש, יעקב וואגנהיים, סימיון אוסטרובסקי ויצחק קראם. זהו מסמך היסטורי רב ערך אשר יחד עם המסמכים והאיורים הרבים המובאים בו הופך את הספר למקור חשוב ביותר לכל מי שמתעניין בתולדות השואה בלטביה. דוד זילברמן, מהנדס במקצועו, אסף למעלה מ-50 שנה חומרים אודות השואה. בשנת 1973 הוא עיבד את סיפורה של פרידה מיכלסון "אני שרדתי את רומבולה" ופרסם אותו בתל אביב בשפה הרוסית. ב-1989 הוציא לאור קובץ בשם "ואתה ראית כל זה" – זיכרונותיהם של ניצולים.

ניתן לקנות את הספר במשרדי האיגוד.

❖ בסוף 2010 יצא לאור בריגה אוסף עבודות מחקר של היסטוריונים לטביים מובילים בשם: "יהודי לטביה והשלטון הסובייטי 1928-1953" בתרגום לרוסית. המאמרים עוסקים בנושא מעורבותם של היהודים במפלגה הקומוניסטית ובהשכנת השלטון הסובייטי לאחר סיפוחה של לטביה לבריה"מ בשנת 1940. החוקרים נעזרו בציטטות ממקורות שונים ובניתוח מספרים על מנת להוכיח מעבר לכל ספק, כי אחוז היהודים בין הפעילים הפרו-סובייטיים לא עלה על שיעורם בכלל האוכלוסייה. מחקרים אלו מפריחים את הטענות המקובלות כי התלהבותם ומעורבותם של האוכלוסייה הלטבית ברצח שכניהם היהודים נבע מפעילות האחרונים למען הכיבוש הסובייטי. אחד המאמרים מוקדש לרדיפות השלטון הסובייטי את היהודים בשנים 1944-1953 כאשר האנטישמיות בברה"מ הגיעה לשיאה. המקור הלטיבי של הקובץ יצא לאור שנה קודם ב-2009

ניתן להזמין את הספר במשרדי האיגוד

לחברינו אשר טרם שילמו דמי חבר לשנת 2011!

Ваши взносы позволяют

проводить *Азкарот*, встречи друзей
(выпускников ЛГУ, врачей, высланных в
Сибирь, борцов за алию);

Ваши взносы позволяют

оказать материальную помощь
нуждающимся.

Ежегодный взнос: **150 шек.**, для лиц старше
67 лет. – 100 шек

«Эцлейну» рассылается только
уплатившим членские взносы

בזכות דמי החבר אנו יכולים לקיים את עצרות

הזיכרון ומפגשים נוספים כגון *מפגש*
הרופאים, *מפגש בוגרי האוניברסיטה*, *מפגש*
מגורשי סיביר, מפגש של פעילי המאבק למען
חופש העלייה.

בזכות דמי החבר אנו יכולים להגיש סיוע צנוע
למספר משפחות שמצבם הכלכלי קשה ביותר.

אין באפשרותנו לשלוח את העלון למי שלא שלם דמי חבר:

100 ₪ לשנה לחברים שמעל גיל 67,

150 ₪ – לצעירים יותר

תרומות. התחלה הרשימה בעמ' 16. ПОЖЕРТВОВАНИЯ. Начало на стр. 16

Айзик Диманштейн, Рамат Ган – 500 шек	Памяти родителей Шмуэля и Груни, брата Вули и сестёр Жени и Гиты. לזכר אחיותיו ז'ניה וגיתה, לזכר אחיו ווליה (Vulia), ולזכר הוריו שמואל וגרנוניה ז"ל	איזיק דימנשטיין, רמת-גן – 500 ₪
Хава Мильман, <i>Кирьят</i> <i>Моцкин</i> – 400 шек.	Памяти родителей Меира Мильмана, Рига (1924-2009) и Фриды Мильман (ур. Страшун), Двинск, (1921-1993) скончавшихся в Израиле לזכר ההורים מאיר מילמן יליד ריגה (1924-2009) ופרידה לבית סטרשון ילידת דווינסק (1921-1993) אשר נפטרו בארץ	חווה מילמן, <i>קרית-</i> <i>מוצקין</i> – 400 ₪
Мери Кацович, <i>Тель Авив</i> – 400 шек.	В поощрение деятельности Объединения לעידוד פעילות האיגוד	מרי קצוביץ, <i>תל-אביב</i> – 400 ₪
Давид Зильберман, <i>США</i> – 400 шек.		דוד זילברמן, <i>ארדה"ב</i> – 400 ₪
Анонимный жертвователь – 250 шек.		בעילום שם – 250 ₪
Фаня и Сергей Якобсон, <i>Ришон ле-Цион</i> – 200 шек.	Памяти Цвии Канн (ур. Свидлер), Рига – 1920-1997 и Фани Якобсон (ур. Васерман), Лиепая – 1912-2010, скончавшихся в Ришон-Лецион. לזכר צביה קאן לבית סבידלר ילידת ריגה (1920-1997) ולזכר פאניה יעקובסון לבית נסרמן (1912-2010) ילידת לייפאיה, אשר נפטרו בראש"צ	פאני וסרגיי יעקובסון, <i>ראשון לציון</i> – 200 ₪

Время работы нашего офиса
(ул. Каплан 17, Тель-Авив):

Воскр., понед., вторн., четв. – с 10:30 до 14:30
Среда с 15:00 до 18:00

В иное время работает автоответчик.
Тел. 03-6093476, факс 03-6951310

שעות עבודה של משרד האיגוד
ברח' קפלן 17 בתל אביב:

בימים א', ב', ג', ה' משעה 10:30 עד 14:30
ביום ד' מ-15:00 עד 18:00

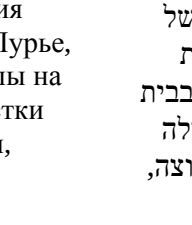
בשעות אחרות ניתן להשאיר הודעה.
טל' 03-6093476, פקס 03-6951310

Адрес для писем: 61234 תל אביב, 23574 ת.ד.
כתובת הדואר האלקטרוני: latest@bezeqint.net

ПРАВЛЕНИЕ БЛАГОДАРИТ ЧЛЕНОВ
ОБЪЕДИНЕНИЯ ЗА ПОЖЕРТВОВАНИЯ

אנו מודים לחברים אשר העבירו
תרומות לפעילות האיגוד

Нина Махинсон, <i>Нью Джерси, США</i> \$ 500 – для поощрения деятельности Объединения; 200 \$ – в помощь нуждающимся.	В память о родителях Хлавне и Мирьям Шуэль и о сестре Белле (1909) и ее муже Гарри (1907) Поплянских		נחמה מכינסון, <i>New Jersey</i> \$ 500 לפעילות האיגוד \$ 200 לסיוע לנוקמים תרומה לזכר ההורים חלאוונה ומרים שואל והאחות בלה (1909) והגיס הרי (1907) פופליאנסקי
Рахель Пастер, <i>Хедера – 1000 шек.</i>	В честь 100-летия рождения матери Хаи Якобсон (ур. Лурье, <i>Лудза</i>), учительницы школы на иврите в Двинске, активистки движения Бейтар в Латвии, сионистки, прибывшей в Израиль в 1936 г.		רחל פסטר, <i>חדרה – 1000 ₪</i> לציון 100 שנים להולדתה של אמי, חיה יעקובסון ז"ל לבית לוריא, ילידת ליוצין, מורה בבית הספר העברי בדווינסק, פעילה בבית"ר-לטביה, ציונית וחלוצה, עלתה לארץ בשנת 1936
Итга Хорол, Элькана – 1000 шек.	Памяти мужа Иосифа Хорола (1929-2010) – узника Сиона, борца за алию в Одессе и Риге, активиста заселения <i>Эрец-Исраэль</i>		איטה חורול, <i>אלקנה – 1000 ₪</i> לזכר בעלה יוסף ז"ל – אסיר ציון ולוחם ציוני באודסה וברига (1929-2010), פעיל בישוב ארץ-ישראל
Шуламит Фур, Белла Цейглин и семья Гранит, <i>Нетания – 1000 шек.</i>	Памяти сестры и тети Иты Альбин (ур. Фур) в 20-ю годовщину ее смерти.		שולמית פור, בלה צייטלין ומשפ' גרניט, <i>נתניה – 1000 ₪</i> לציון 20 שנה לפטירתה של האחות והדודה איטה אלבין לבית פור
Мэри, Либа и Эстер Зильбер, Кирьят <i>Тивон, Хайфа – 800</i> <i>шек.</i> Памяти друзей проф. Юлия Аншелевича (1931-2004) в честь 80-летия со дня его рождения и Льва Лубоцкого (1926-1997) в честь 85-летия со дня его рождения.	В честь 85-летия со дня рождения мужа, отца и деда – д-ра Элиягу Зильбера (1926-2007)		מרי, ליבה, ואסתר זילבר, ק. טבעון, חיפה – 800 ₪ לזכר בעלי, אבינו וסבינו ד"ר אליהו זילבר ז"ל (1926- 2007) שהשנה חל יום הולדתו ה-85 לזכר ידידי נפש – פרופ' יולי (יואל) אנשליביץ' (1931-2004) שהשנה חל יום הולדתו ה-80, ולב לובוצקי, (1926-1997) שהשנה חל יום הולדתו ה-85, שניהם נפטרו בריגה.
Окончание на стр. 15 סוף הרשימה בעמ' 15			

אצלנו / בטאון איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה בישראל • גליון מס' 25 • ספטמבר 2011 / אלול תשע"א
המערכת: אלי ולק, אליהו היימן, דוד מורין, אלה ברקן. דוא"ל: latest@bezeqint.net
עריכה והגהה בעברית: אלה ברקן • ביצוע גרפי: שאול בלוצרובסקי